

Wojewódzki
Urząd Pracy
w Lublinie

**Sytuacja osób długotrwale bezrobotnych
na rynku pracy województwa lubelskiego**

Lublin, 2023 r.

Opracowanie

Angelika Bil

Wydział Badań i Analiz

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

Copyright by Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

Publikacja jest dostępna bezpłatnie

Publikacja elektroniczna: [WUP w Lublinie](#)

Opublikowano na licencji Creative Commons

Uznanie autorstwa 3.0 Polska (CC BY-SA 3.0)

Lublin 2023 r.

Spis treści

Spis treści.....	3
Wstęp	4
1 Przestrzenne i czasowe uwarunkowania długotrwałego bezrobocia.....	5
1.1 Długotrwałe bezrobocie w Polsce i województwie lubelskim	5
1.2 Długotrwałe bezrobocie w UE	7
2 Analiza populacji długotrwałe bezrobotnych w województwie lubelskim.....	10
2.1 Długotrwałe bezrobotne kobiety.....	10
2.2 Osoby z niepełnosprawnością długotrwałe bezrobotne	12
2.3 Wykształcenie długotrwałe bezrobotnych	14
2.4 Staż pracy długotrwałe bezrobotnych	15
2.5 Wiek długotrwałe bezrobotnych	16
2.6 Formy wsparcia dla długotrwałe bezrobotnych	18
3 Długotrwałe bezrobotni według zawodów	20
4 Podsumowanie.....	22

Wstęp

Długotrwałe bezrobocie jest szczególnym rodzajem bezrobocia, które zagraża kształtowaniu się rynku pracy w kraju, ale i jest szkodliwe społecznie dla osób nim dotkniętych. Według ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy „oznacza to bezrobotnego pozostającego w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych”.¹ Grupa ta stanowi jedną z najtrudniejszych pod względem aktywizacji. Ten rodzaj bezrobocia związany jest m.in. z brakiem równowagi na rynku pracy, a co za tym idzie przewagą podaży siły roboczej nad popytem na nią. Natomiast z drugiej strony powoduje niekorzystne skutki w takich sferach życia, jak ekonomiczna czy społeczna. W tej pierwszej łączy się to z brakiem wykorzystania zasobów kadrowych na rynku pracy, w drugiej powoduje degradację zawodową, pogorszenie się sytuacji materialnej. Długie pozostawanie bez pracy może również wpłynąć na sferę psychiczną zarówno samej osoby bezrobotnej jak i jego rodziny. Osoby, które pozostają bez pracy przez długi okres czasu tracą motywację do jej szukania. Poza tym słabnie ich samoocena, a umiejętności, bądź kwalifikacje stają się nieaktualne. Długotrwałe bezrobocie może wiązać się z zagrożeniem ubóstwem, czy wykluczeniem społecznym. Pozostawanie bez legalnej pracy dużej zbiorowości społecznej jest także niekorzystne dla gospodarki i finansów publicznych. Niektóre z tych osób są niezaradne życiowo i regularnie korzystają z pomocy społecznej. Jest kilka czynników, które są powiązane z ryzykiem długotrwałego bezrobocia, a są to: płeć (najczęściej kobiety), wiek, wykształcenie (najczęściej niskie), staż pracy, także niepełnosprawność. W analizie przedstawiono jak bezrobocie osób w szczególnej sytuacji, do których są zaliczani długotrwałe bezrobotni, wygląda w Polsce, Unii Europejskiej, a co najważniejsze w województwie lubelskim.

¹ [Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy](#)

1 Przestrzenne i czasowe uwarunkowania długotrwałego bezrobocia

1.1 Długotrwałe bezrobocie w Polsce i województwie lubelskim

W ostatnich latach liczba bezrobotnych w kraju oraz w województwie lubelskim spadała. Ten trend został spowolniony przez wybuch pandemii COVID-19 w marcu 2020 r. W tym czasie gospodarka przeżywała zawirowania, zapadały decyzje o jej zamykaniu i otwieraniu na nowo. Część firm pracowała stale, inne firmy obowiązywały lockdowny, a te które mogły sobie na to pozwolić przechodziła na tryb pracy zdalnej. Takie zawirowania niestety tylko wzmocniły grupę długotrwałe bezrobotnych, w tym negatywnym wydźwięku. Pomimo, że ich liczba uległa zmniejszeniu od 2017 r., podobnie jak liczba bezrobotnych ogółem, to jednak dalej jest to znaczna zbiorowość (tabela 1). Warto dodać, że zdecydowana większość tej grupy bezrobotnych nie ma prawa do pobierania zasiłku. Należy się on osobom, które wcześniej pracowały i osiągały minimalne wynagrodzenie krajowe (przysługuje przez okres od 180 do 365 dni). Na koniec 2022 r. zasiłek wśród długotrwałe bezrobotnych pobierało zaledwie 108 osób (tj. 1,8%).

Tabela 1 Długotrwałe bezrobotni i ogółem zarejestrowani w latach 2017-2022

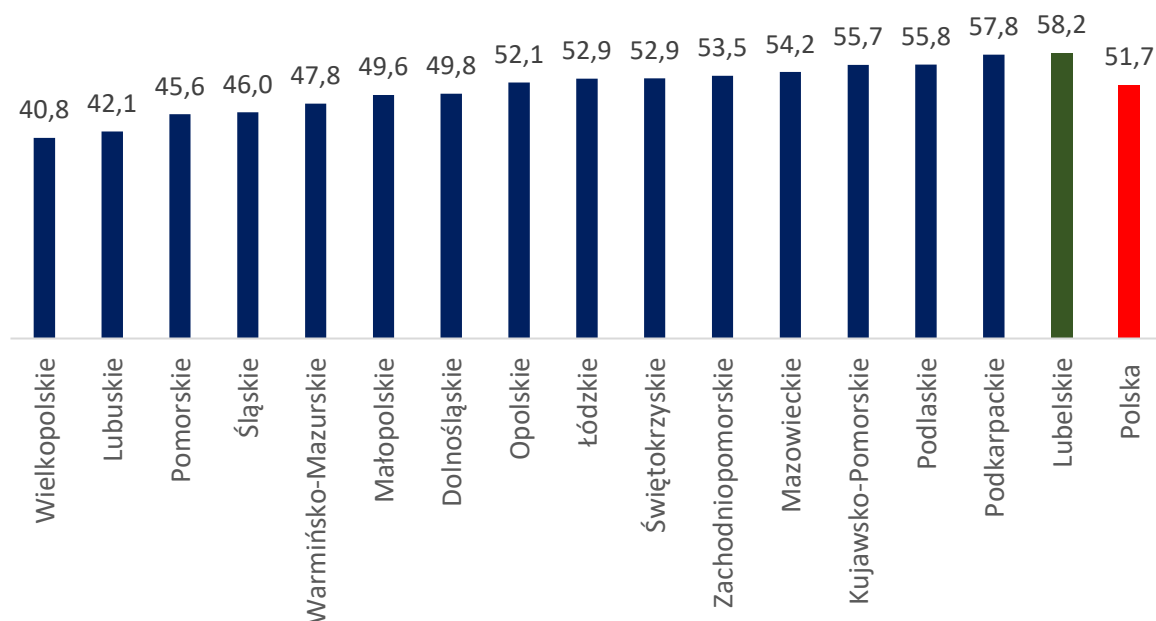
Rok	XII 2017	XII 2018	XII 2019	XII 2020	XII 2021	XII 2022
Liczba bezrobotnych ogółem	81 221	74 449	69 379	76 505	66 244	61 254
Liczba długotrwałe bezrobotnych	48 214	42 962	38 514	43 636	40 887	35 648
odsetek	59,4%	57,7%	55,5%	57%	61,7%	58,2%

Źródło: wyliczenia własne na podstawie danych WUP w Lublinie

Na koniec grudnia 2022 r. w Polsce pozostawało 419 680 osób długotrwałe bezrobotnych, tj. 51,7%. Natomiast w województwie lubelskim 58,2% - wynik ten był ponownie najwyższy w kraju. Jednocześnie jest to wynik wyższy o 6,5 punktu procentowego od odsetka dla całej Polski. Odsetek długotrwałe bezrobotnych z województwa lubelskiego jest wyższy aż o 17,4 punktu procentowego niż w województwie wielkopolskim. Od wielu lat województwo wielkopolskie ma jedną z najniższych stóp bezrobocia w kraju. Ponad 50% udział długotrwałe bezrobotnych utrzymuje się jeszcze w 8 innych województwach, w tym najwyższy w:

podkarpackim (57,8%), podlaskim (55,8%) oraz kujawsko-pomorskim (55,7%). Natomiast najmniejszy odsetek po województwie wielkopolskim (40,8%) posiadały: lubuskie (42,1%) i pomorskie (45,6%).

Wykres 1. Odsetek długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych – województwo lubelskie na tle kraju

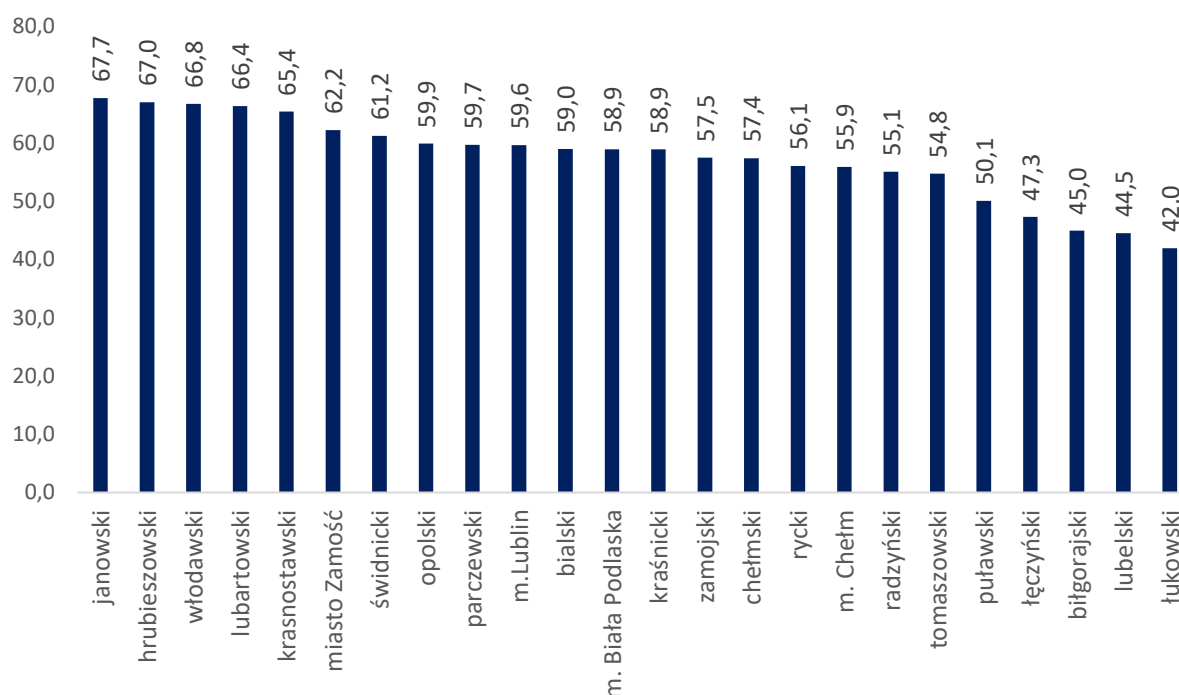
Źródło: wyliczenia własne na podstawie danych ze strony psz.praca.gov.pl/

Województwo lubelskie jest bardzo zróżnicowane przestrzennie pod kątem długotrwałego bezrobocia. Najwyższy odsetek wynosi 67,7% dla powiatu janowskiego i jest on o 25,7 punktu procentowego wyższy niż dla powiatu łukowskiego (42,0%). Na kolejnych miejscach z wysokim odsetkiem były powiaty hrubieszowski (69,1%) i włodawski (66,8%). Jeśli zaś chodzi o powiaty z najniższymi odsetkami to poza łukowskim były to: lubelski (44,5%) i biłgorajski (45,0%).

Jednocześnie powiaty o najwyższych odsetkach długotrwale bezrobotnych są zarówno powiatami z najwyższą stopą bezrobocia w województwie. Stopa bezrobocia dla tych powiatów wynosiła we włodawskim – 15,8%, hrubieszowskim – 16,5% oraz janowskim – 12,9%.² Natomiast powiaty z najniższym odsetek długotrwale bezrobotnych to także te, w których stopa bezrobocia jest stosunkowo niska.

² Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2022 r.

Wykres 2 Udział długotrwałe bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w powiatach (w %)

Źródło: wyliczenia własne na podstawie sprawozdań miesięcznych MRPI-01 –grudzień 2022

1.2 Długotrwałe bezrobocie w UE

Nie tylko polski rynek pracy boryka się z długotrwałym bezrobociem, ale również europejski. Stopa bezrobocia³ dla tej grupy w 2022 r. wyniosła 2,4%, była to najniższa wartość od 2017 r., gdzie stopa długotrwałego bezrobocia dla UE wynosiła 3,7%. Od tego czasu ulega powolnemu spadkowi.

³ Stopa bezrobocia wg Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) - procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (tzn. pracującej i bezrobotnej). Różnice pomiędzy stopą bezrobocia rejestrowanego, a obliczanego metodą BAEL wynikają z zastosowanych metod ich obliczania oraz przyjętych kryteriach. Jednym z czynników powodujących różnice pomiędzy danymi bezrobocia rejestrowanego a informacjami pozyskanymi z BAEL jest to, iż te pierwsze ograniczają się wyłącznie do osób pozostających w ewidencji powiatowych urzędów pracy. Ponadto część osób zarejestrowanych w urzędach pracy jako bezrobotni nie jest zainteresowana podjęciem pracy, a pozostaje w ewidencji wyłącznie w celu otrzymania zasiłku bądź ubezpieczenia społecznego. Według BAEL osoby te są bierne zawodowo, a nie bezrobotne.

Tabela 2 Stopa długotrwałego bezrobocia w UE w latach 2017-2022 (%)

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Stopa długotrwałego bezrobocia w UE	3,7	3,1	2,7	2,5	2,8	2,4
Belgia	3,1	2,6	2,1	2,1	2,6	2,3
Bułgaria	3,9	3,6	2,9	2,7	2,6	2,3
Czechy	1,0	0,7	0,6	0,6	0,8	0,6
Dania	1,2	1,0	0,8	0,9	1,0	0,5
Niemcy	1,5	1,4	1,2	1,1	1,2	1,0
Estonia	2,0	1,3	0,9	1,2	1,6	1,3
Irlandia	3,0	2,1	1,6	1,4	1,8	1,3
Grecja	14,3	12,5	11,3	10,5	9,2	7,7
Hiszpania	7,7	6,4	5,3	5,0	6,2	5,0
Francja	2,9	2,5	2,3	1,9	2,3	2,0
Chorwacja	4,6	3,4	2,4	2,1	2,8	2,4
Włochy	6,9	6,5	5,9	5,1	5,4	4,6
Cypr	4,5	2,7	2,1	2,1	2,6	2,3
Łotwa	3,6	3,4	2,7	2,4	2,3	2,0
Litwa	2,7	2,0	1,9	2,5	2,6	2,3
Luksemburg	2,1	1,4	1,3	1,7	1,8	1,3
Węgry	1,6	1,4	1,1	1,1	1,3	1,2
Malta	2,0	1,8	0,9	1,1	0,9	1,0
Holandia	1,7	1,2	0,9	0,7	0,8	0,7
Austria	2,3	1,7	1,4	1,7	2,0	1,2
Polska	1,5	1,0	0,7	0,6	0,9	0,9
Portugalia	4,6	3,2	2,8	2,3	2,9	2,7
Rumunia	2,4	2,2	2,0	1,8	2,0	2,2
Słowenia	3,1	2,2	1,9	1,9	1,9	1,7
Słowacja	5,9	4,7	3,9	3,7	3,9	4,1
Finlandia	2,6	2,0	1,5	1,5	1,8	1,5
Szwecja	2,0	1,7	1,5	1,8	2,0	1,9
Islandia	0,3	0,3	-*	0,5	1,1	0,5
Liechtenstein	-	-	-	--	--	-
Norwegia	1,5	1,3	1,1	1,2	1,0	0,6
Szwajcaria	1,7	1,7	1,5	1,5	1,9	1,5
Wielka Brytania		-	-	-	-	-
Czarnogóra	12,5	11,4	12,0	13,4	-	-
Północna Macedonia	17,4	15,5	12,4	12,4	-	-
Albania	-	-	-	-	-	-
Serbia	7,4	6,7	5,5	4,5	4,9	3,8
Turcja	2,4	2,4	3,2	3,3	-	-

Źródło: <https://ec.europa.eu/> *brak danych

Między państwami członkowskim są znaczące różnice. Przeciętnie wynosiła ona 2,4%. Najtrudniejsza sytuacja występowała w Grecji, gdzie 7,7% osób aktywnych zawodowo pozostało bez pracy powyżej 12 miesięcy, był to i tak spadek w porównaniu do poprzednio opublikowanych danych o 2,8 punktu procentowego. Kolejne państwa z wysoką stopą, ale jednak o połowę niższą niż Grecja, to Włochy (4,6%) oraz Hiszpania (5%). Nasz kraj należał do grupy państw z dużą lepszą sytuacją. W 2022 r. stopa długotrwale bezrobotnych w Polsce wynosiła tylko 0,9%, lepsze były: Holandia 0,7%, Czechy, Norwegia po 0,6%, Dania, Islandia po 0,5%. Długi czas pozostawania bez pracy w takim sam sposób dotyczy kobiety, jak i mężczyzn. Z danych Eurostatu wynika, że na 30 krajów pokazujących pełne dane przewaga długotrwale bezrobotnych mężczyzn jest w 16, w 12 przewaga jest po stronie kobiet, a w dwóch krajach występuje równowaga.

Tabela 3 Stopa bezrobocia wśród długotrwale bezrobotnych w podziale na płeć w 2022 r. (%)

Lp.	Płeć	Kobiety	Mężczyźni
1.	Stopa długotrwałego bezrobocia w UE w podziale na płeć	2,5	2,2
2.	Belgia	2,2	2,4
3.	Bułgaria	2,1	2,5
4.	Czechy	0,8	0,5
5.	Dania	0,5	0,5
6.	Niemcy	0,8	1,2
7.	Estonia	1,0	1,5
8.	Irlandia	1,1	1,5
9.	Grecja	10,5	5,5
10.	Hiszpania	6,1	4,1
11.	Francja	1,9	2,1
12.	Chorwacja	2,6	2,3
13.	Włochy	5,2	4,2
14.	Cypr	2,5	2,0
15.	Łotwa	1,4	2,6
16.	Litwa	2,1	2,5
17.	Luksemburg	1,4	1,3
18.	Węgry	1,2	1,3
19.	Malta	0,9	1,1
20.	Holandia	0,7	0,6
21.	Austria	1,1	1,3
22.	Polska	0,9	0,9

Lp.	Płeć	Kobiety	Mężczyźni
23.	Portugalia	3,0	2,4
24.	Rumunia	2,0	2,3
25.	Słowenia	1,7	1,6
26.	Słowacja	4,0	4,1
27.	Finlandia	1,3	1,8
28.	Szwecja	1,8	1,9
29.	Islandia	*	0,5
30.	Liechtenstein	*	*
31.	Norwegia	0,6	0,7
32.	Szwajcaria	1,7	1,3
33.	Wielka Brytania	*	*
34.	Czarnogóra	*	*
35.	Północna Macedonia	*	*
36.	Albania	*	*
37.	Serbia	4,5	3,2
38.	Turcja	*	*

*brak danych

Źródło: <https://ec.europa.eu/>

2 Analiza populacji długotrwale bezrobotnych w województwie lubelskim

2.1 Długotrwale bezrobotne kobiety

W grupie długotrwale bezrobotnych dominują kobiety - ich udział na koniec grudnia 2022 wynosił 18 930 (tj. 53,1%). Na koniec 2021 r. było ich 21 760 (53,2%), 2020 r. – 23 585 (54,1%), 2019 r. – 21 575 (56%), 2018 r. – 23 809 (55,4%), 2017 r. – 26 005 (53,9%).

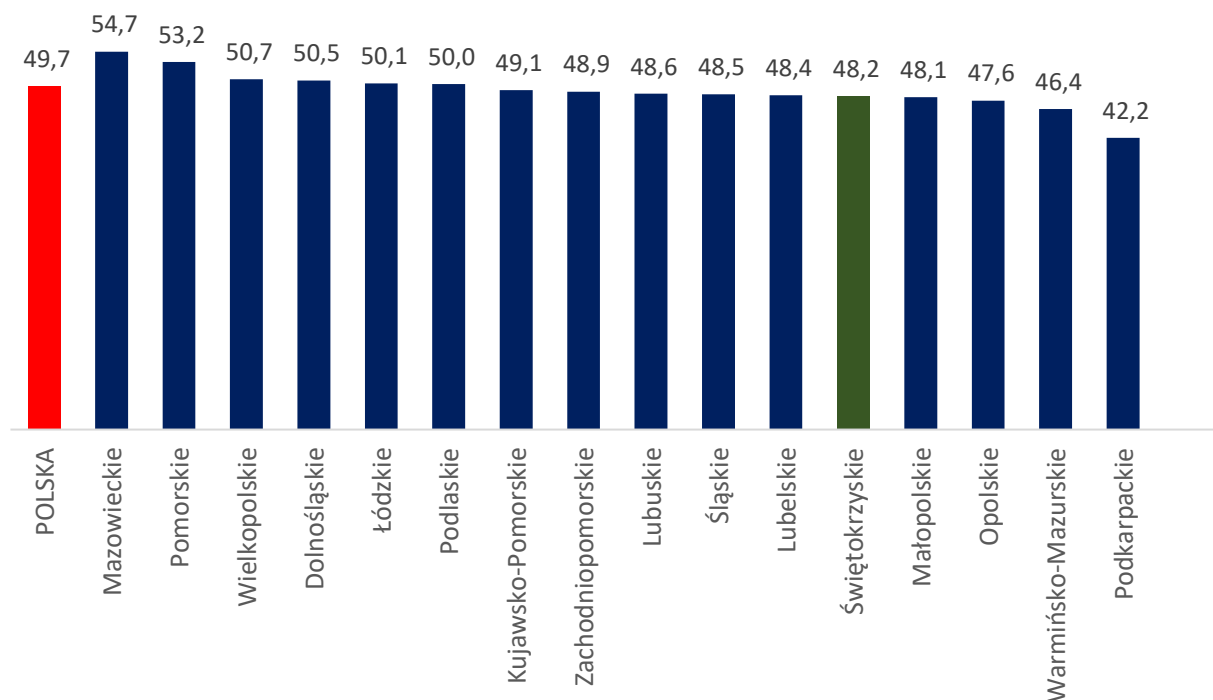
Co prawda nie jest to znacząca przewaga nad mężczyznami pozostającymi długotrwale bez pracy, ale sytuacja ta utrzymuje się od lat. Według danych BAEL na koniec IV kwartału 2022 r. aktywnych zawodowo kobiet było tylko 45,5% (430 tys.). Wśród aktywnych zawodowo przeważali mężczyźni 54,5% (516 tys.). Podobnie wygląda sytuacja przy wskaźniku zatrudnienia⁴, gdzie ogółem wyniósł on 55,3% dla województwa lubelskiego. W podziale na płeć wskaźnik ten posiadał wartość 62,8% dla mężczyzn i tylko 48,4% dla kobiet.⁵ Warto dodać, że pod kątem tego wskaźnika dla kobiet region plasuje się na 11 pozycji licząc on najwyższego. Tylko w 6 województwach ten wskaźnik jest wyższy niż 50%, są to:

⁴ Wskaźnik zatrudnienia - udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15-89 lat (ogółem lub danej grupy).

⁵ [Aktywność ekonomiczna ludności w województwie lubelskim. Stan w IV kwartale 2022 r.](#)

mazowieckie (54,7%), pomorskie (52,3%), wielkopolskie (50,7%), dolnośląskie (50,5%), łódzkie (50,1%) oraz podlaskie (50%).⁶

Wykres 3 Wskaźnik zatrudnienia kobiet w poszczególnych województwach (w %). Stan na koniec IV kwartału 2022 r.

Źródło: [Bank Danych Lokalnych GUS](#)

Taka sytuacja jednoznacznie pokazuje niższą pozycję kobiet na rynku pracy i trudniejszą sytuacją zatrudnieniową. Inność ról i funkcji życiowych (np. ciąża, macierzyństwo) powoduje że są one zagrożone bezrobociem w większej mierze niż mężczyźni, pomimo tego, że wprowadza się różne ułatwienia mające zapewnić możliwość lepszego pogodzenia życia zawodowego i rodzinnego. Innym problemem, może być to, że kobiety pracują lub mogą pracować w mniejszej liczbie zawodów. Kolejną kwestią jest funkcjonujący w świadomości wielu Polaków „tradycyjny” podział ról - tzn. że to mężczyzna zarabia pieniądze, a kobieta zostaje w domu i zajmuje się dziećmi. Co prawda coraz częściej podział ten ulega zmianom, ale w pewnych momentach jest to nie do uniknięcia.

Na koniec grudnia 2022 r. sytuacja długotrwale bezrobotnych kobiet w Polsce była gorsza niż

⁶ [Bank Danych Lokalnych GUS](#)

w Lubelskiem. Ich odsetek w kraju wynosił 56,6% i był wyższy o 3,4 punktu procentowego niż województwie.

Wykres 4 Długotrwanie bezrobotni na koniec grudnia 2022 r. w województwie lubelskim

źródło: opracowanie własne

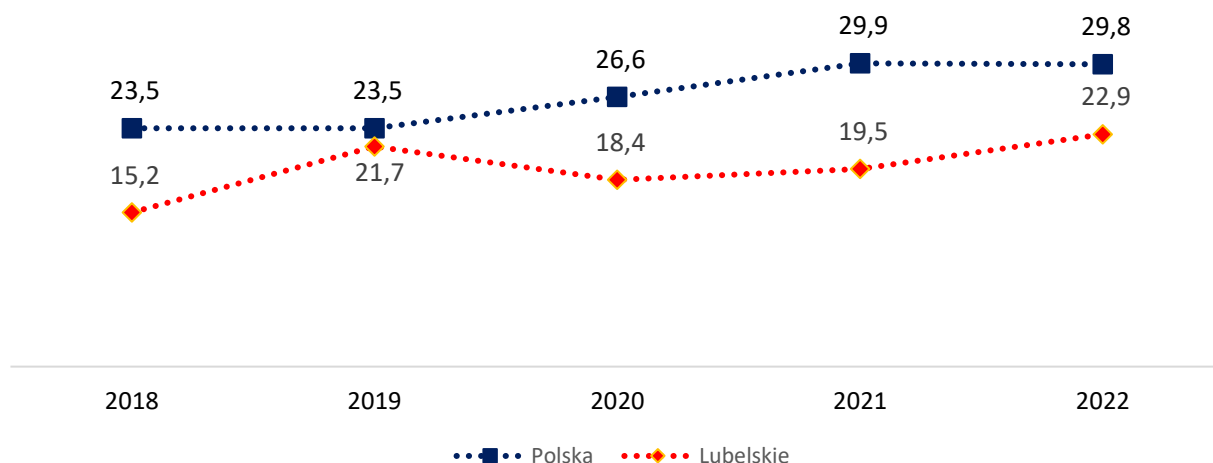
2.2 Osoby z niepełnosprawnością długotrwale bezrobotne

Długotrwale bezrobocie dotyka również osoby niepełnosprawne. Jest to trudna grupa, ze względu na swoje zindywidualizowane problemy zdrowotne, które wiążą się również ze stopniem niepełnosprawności (lekki, umiarkowany, znaczny), utrudniającym podejmowanie wielu aktywności. Pomimo tego, że od lat prowadzone są kampanie na rzecz osób z dysfunkcjami, tak by nie były one dyskryminowane, a także znacznych nakładów pochodzących z Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego, czy też PFRON-u⁷, wśród pracodawców zdaje się nadal pokutować myślenie, że zatrudnienie osoby niepełnosprawnej związane jest tylko z obowiązkami, takimi jak finansowe obciążenie, czy też problemy ze strony prawnej. Jednakże poza tymi faktycznymi obowiązkami, zatrudnienie takiej osoby wiąże się z korzyściami (np. dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników z orzeczeniem, obniżenie obowiązkowej wpłaty na PFRON, zwrot kosztów na przystosowanie stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej, dofinansowanie szkoleń pracowników niepełnosprawnych). Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Polsce

⁷ Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

na koniec 2022 wynosił 29,8%, a w województwie lubelskim 22,9%. Przez lata ten wskaźnik zwiększa się, lecz powoli i nadal nie jest zbyt imponujący. Wykres 5 przedstawia tę sytuację.

Wykres 5 Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata w latach 2018-2022 w Polsce i województwie lubelskim (w %)

Źródło: [Bank Danych Lokalnych GUS](#)

Według tego wskaźnika województwo lubelskie na tle innych wygląda niekorzystnie. Tylko dwa województwa, w tym warmińsko-mazurskie (21,7%) i małopolskie (21,1%), posiadają niższy wskaźnik zatrudniania. Ponad 40% wskaźnik zatrudnienia na koniec 2022 r. miały dwa województwa - pomorskie (45,7%) i lubuskie (40,7%). Pozostałe województwa mieszczą się w przedziale od 25% do 37%.

Na koniec grudnia 2022 r. w rejestrach PUP znajdowały się 3 402 osoby niepełnosprawne, w tej grupie 2 389 osób to długotrwale bezrobotni (tj. 70,2%). Długotrwale bezrobotne kobiety stanowiły mniejszość (899, tj. 37,6%), a analizując grupy wiekowe najwięcej osób miało powyżej 50 lat (50,4%), co także nie ułatwia znalezienia pracy. Podobnie było z osobami niepełnosprawnymi poszukującymi pracy. Ogółem zarejestrowanych było 608 osób, z czego 232 (38,2%) miała powyżej 50 lat. Należy dodać, że w kraju ciężko jest znaleźć pracę w pewnym wieku, jeśli dochodzi do tego niepełnosprawność jest jeszcze trudniej.

Tabela 4 Osoby z niepełnosprawnością długotrwale bezrobotne i poszukujące pracy na koniec grudnia 2022

	Ogółem	kobiety	Wiek 18-24	Wiek 25-29	Powyżej 50 r. ż.	Stopień znaczny lub umiarkowany	Ze specjalnymi schorzeniami
Bezrobotni	2 389	899	69	140	1204	771	681
Poszukujący pracy	608	239	5	36	232	539	261

Źródło: Sprawozdanie MRiPS-07 tablice wojewódzkie

W raporcie opublikowanym przez PRFON w 2017 r.⁸ znalazły się wyniki, wskazujące na fakt, że większość osób niepełnosprawnych rejestrujących się w PUP, nie jest zainteresowana podjęciem pracy. „Wśród osób objętych badaniem aż 84% przyznało wprost, że nie poszukuje aktywnie pracy. Głównym powodem są ograniczenia związane ze stanem zdrowia i niepełnosprawnością. Inna przyczyna to ich niskie kompetencje i wykształcenie”⁹. Część tych osób posiada również niską samoocenę lub też stwierdza, że podjęcia pracy zwyczajnie im się nie opłaca. Podejmują pracę nierejestrowaną, żeby się utrzymać oraz robią to po to, aby nie stracić świadczeń socjalnych. Takie pobudki są tożsame z tymi, które posiadają pozostali bezrobotni. Utrudnieniem dla osób z niepełnosprawnością w znalezieniu pracy są także bariery, których sami nie mogą przekroczyć, a są to np. architektoniczne, czy też transportowe. Wiele z nich mieszka na wsiach lub mniejszych miastach, gdzie ogólnym problemem jest brak lub niewystarczający transport publiczny. W takiej sytuacji codzienne dojazdy stanowią nie lada wyzwanie. Pewnym rozwiązaniem była by na pewno praca zdalna, ale wiadomo, że nie może ona dotyczyć wszystkich zawodów.

2.3 Wykształcenie długotrwale bezrobotnych

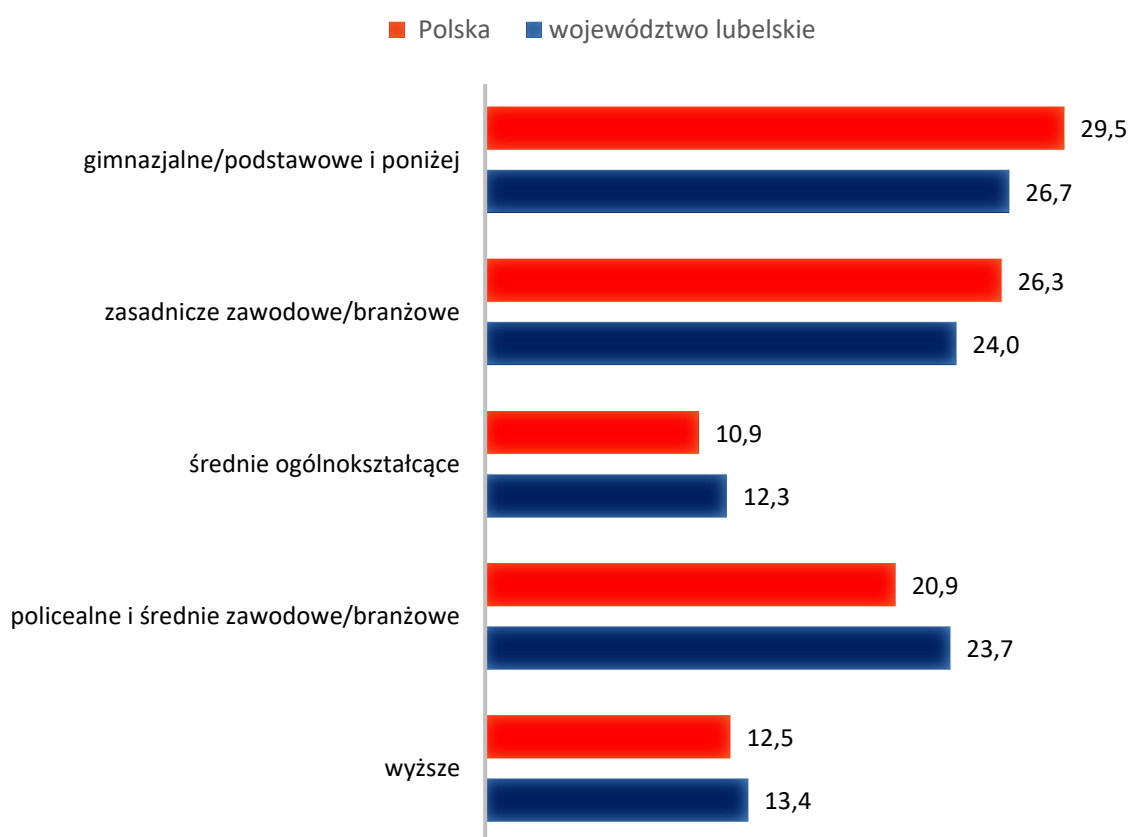
Wykształcenie jeszcze niedawno stanowiło istotną cechę dla osób, które wchodziły lub już były na rynku pracy. Obecnie wyższe wykształcenie nie gwarantuje ani wysokich zarobków, ani też nie chroni przed byciem osobą bezrobotną, czy nawet długotrwale bezrobotną. Niedopasowane do potrzeb rynku pracy wykształcenie, jak i inne kwalifikacje stają się

⁸ [Badanie potrzeb osób niepełnosprawnych](#)

⁹ https://www.nik.gov.pl/Aktywizacja_zawodowa_osob_z_niepełnosprawnościami

problemem. Rozkład poziomu wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych w Polsce i w województwie lubelskim są bardzo podobne. W obu przypadkach najwyższy odsetek stanowią kategorie z niskim wykształceniem. Są to osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (Polska 29,5%, lubelskie 26,7%), jak również osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym I stopnia (Polska 26,3%, woj. lubelskie 24,0%). Świadectwo ukończenia szkoły policealnej i średniej zawodowej posiadało w Polsce 20,9%, a w woj. lubelskim 23,7%, średnie ogólnokształcące w Polsce 10,9% i w woj. lubelskim 12,3%. Długotrwale bezrobocie dotyka także osoby z wyższym wykształceniem, ale jest ich o połowę mniej niż osób z niskim wykształceniem.

Wykres 6 Długotrwale bezrobotni według wykształcenia na koniec grudnia 2022 r. (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS 0-1

2.4 Staż pracy długotrwale bezrobotnych

Często niskie wykształcenie idzie w parze z brakiem lub bardzo niewielkim doświadczeniem zawodowym długotrwale bezrobotnych. Dochodzi tutaj do sytuacji, w której bezrobotny wpada „w pułapkę” - ze względu na niskie wykształcenie nie może podjąć pracy, a przez to

również brakuje mu doświadczenia, które bardzo często wymieniane jest w ofertach pracy. Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych posiada krótkie doświadczenie - do 1 roku (ponad 28%). Następnie od 1 roku do 5 lat (ok. 23%) oraz ci, którzy w ogóle nie posiadają doświadczenia – było ich ponad 19%. Na drugim biegunie są osoby, które posiadały staż pracy między 20 a 30 lat (ok. 5%), a jeszcze mniej było osób, które posiadały staż pracy ponad 30 lat (niewiele ponad 1%).

Tabela 5 Staż pracy długotrwale bezrobotnych

	31 grudnia 2020		31 grudnia 2021		31 grudnia 2022	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
do 1 roku	7 242	30,7	11 198	27,4%	9 974	28,0
1–5	5 344	22,7	9 501	23,2%	8 396	23,6
5–10	2 515	10,7	4 948	12,1%	4 423	12,4
10–20	2 057	8,7	4 574	11,2%	3 861	10,8
20 –30	728	3,1	2 018	4,9%	1 681	4,7
30 lat i więcej	111	0,5	571	1,4%	458	1,3
bez stażu	5 588	23,7	8 077	19,8%	6 855	19,2
ogółem	23 585	100,0	40 887	100%	35 648	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS 0-1

Podobnie wyglądała sytuacja w kraju, tutaj także najwięcej długotrwale bezrobotnych posiadało krótki staż pracy – było ich na koniec grudnia 2022 r. 47,5% (w tym do 1 roku 22%, a między 1 -5 lat 25,5%). W rejestrach figurowało niespełna 13% osób, które w ogóle nie miały doświadczenie zawodowego, co jest zdecydowanie mniejszym odsetkiem niż w woj. lubelskim. Niestety takie okoliczności potwierdzają tylko fakt, jak trudno osobom pozostającym przez dłuższy okres bez pracy znaleźć się wśród zatrudnionych.

2.5 Wiek długotrwale bezrobotnych

Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych jest w wieku produkcyjnym, czyli tym kluczowym w odniesieniu do rynku pracy. Najczęściej są to osoby w wieku od 25 do 44 lat. W przedziale wiekowym 25-34 lata oraz 35-44 lata znajduje się ponad 26% zarejestrowanych. Kolejną ponad 20% grupą są osoby wieku pomiędzy 45 a 54 lat. Łączny odsetek tych trzech grup stanowi ponad 70%. Z perspektywy ekonomicznej, nie powinni oni się znajdować w rejestrach PUP, lecz pracować. Osoby młode (18-24 lata) stanowiły na koniec 2020 r. 8,7%, w następnym roku ich odsetek nieznacznie się zmniejszył do 8,3%, tak by w kolejnym

nie przekroczyć 8%. Grupa ta ze względu na swoją specyfikę ma jeszcze szansę wrócić na rynek pracy, jeśli oczywiście tego zechce. Osobom młodym łatwiej znaleźć jakąkolwiek pracę, a wiek daje im większe możliwości kontynuowania kształcenia. Jeśli jednak takie osoby nie postanowią tego zrobić może to doprowadzić do braku zdobycia umiejętności społecznych, możliwości odpowiedniego rozwinięcia swojej samooceny. Osoby młode przez to że nie zarabiają, nie uczą się jak oszczędzać ani jak inwestować w swoją przyszłość.¹⁰ Pomimo podobnej wielkościowo grupy (powyżej 60 lat) w szeregach PUP, takie osoby mają mniejszą możliwość wyjścia z długotrwałego bezrobocia. Powodem, tego jest np. gorszy stan zdrowia oraz brak chęci i możliwości pójścia do pracy. „Mentalność” rynku pracy krajowego, czy też regionalnego jest nastawiona bardziej na ludzi młodych, a nie na tych którym bliżej do emerytury. Jest to błędne założenie, które powoli ulega zmianie. Szczególnie ze względu na starzejące się społeczeństwo i pojawiającą się świadomość konieczności zarządzania wiekiem w zakładzie pracy. Stereotypowe podejście pracodawców do osób 50 plus ulega zmianie. Część tych osób nadal może być atrakcyjna dla pracodawcy, choćby ze względu na swoje doświadczenie, czy odpowiedzialność. Silwersi najczęściej mają już dorosłe dzieci, ustabilizowane życie rodzinne, zazwyczaj są dobrze zorganizowani. Takie plusy sprawiają, że osoby te mogą się w pełni zaangażować w swoje służbowe obowiązki.¹¹ Dzięki czemu mogą pracować jeszcze przez kilka lat, zwiększając przy okazji swoją emeryturę, ale także pomagając zapełniać lukę pokoleniową. Osoby długotrwale bezrobotne często same nie wierzą w siebie, co powoduje że nie chcą podnosić swoich kwalifikacji w efekcie uniemożliwiają sobie rozwój zawodowy. Pracodawcy mogą obawiać się także zatrudniać osoby w wieku okołiemerytalnym, ze względu na okres ochronny takiego pracownika, którego w przypadku pogorszenia się koniunktury gospodarczej czy też finansowej firmy nie będzie mógł zwolnić.¹²

¹⁰ [Stres wpływ bezrobocia na jakość życia](#)

¹¹ [Kandydata 50 pilnie zatrudnię czyli dlaczego silwersi mają szanse podbić rynek pracy](#)

¹² [A. Niewiadomska, Przyczyny wykluczenia osób starszych z rynku pracy w Polsce](#)

Tabela 6 Długotrwanie bezrobotni według wieku w latach 2020-2022

93550	2020		2021		2022	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
18–24 lat	3809	8,7	3 388	8,3	2 814	7,5
25–34 lata	12 232	28,0	10 979	26,9	9 964	26,4
35–44 lata	11 200	25,7	10 758	26,3	10 050	26,7
45–54 lata	8 486	19,4	8 273	20,2	7 809	20,7
55–59 lat	4 647	10,6	4 363	10,7	4 136	11
60 lat i więcej	3 262	7,5	3 126	7,6	2 919	7,7
ogółem	43 636	100	40 887	100	37 692	100

Źródło: Sprawozdanie MRPiT-01 oraz sprawozdanie MRiPS 0-1

2.6 Formy wsparcia dla długotrwanie bezrobotnych

Długotrwanie bezrobotni mogą korzystać z różnych form wsparcia, jednak jest to grupa, którą bardzo trudno jest zaktywizować. Z danych z tabeli 7 i 8 można wywnioskować, że z niektórych form bardziej wolą korzystać kobiety. W przypadku długotrwanie bezrobotnych ich wyrejestrowania z powodu skorzystania z form aktywizacji (np. podjęcia pracy, prac interwencyjnych, robót publicznych czy też szkoleń albo stażu) stanowią od 20% do 30 kilku procent liczby osób korzystających z tych form ogółem. W 2021 r. wyrejestrowało się z urzędów pracy 35,9%, a w 2022 r. 35,5% omawianej grupy do ogółu bezrobotnych. Najczęściej osoby te korzystają ze staży (2021 r. – 2 399 osób, tj. 32,8% i w 2022 r. 2 814 osób, tj. 30% w stosunku do ogółu osób bezrobotnych) oraz szkoleń (765 osób tj. 32,8% w 2021r. i 1 881 osób, tj. 33,5% w 2022r.). Osoby te mniej chętnie podejmują prace interwencyjne, czy też rozpoczynają własną działalność gospodarczą. Szczegółowe dane dla wszystkich osób bezrobotnych zaprezentowano w tabeli 7, a odnoszące się tylko do długotrwanie bezrobotnych w tabeli 8.

Tabela 7 Wybrane formy wsparcia dla bezrobotnych

Formy wsparcia		2021		2022	
		ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Wyrejestrowani		93 824	45 930	93 550	44 783
podjęcia pracy		50 665	25 608	47 787	25 206
podjęcia pracy niesubsydiowanej		41 995	21 700	39 144	21 098
podjęcia pracy subsydiowanej		8 670	3 908	8 643	4 108
W tym:	prac interwencyjnych	2 286	1 313	2 293	1 326
	robót publicznych	1 046	440	1 021	531
	podjęcia działalności gospodarczej	2 102	792	1 952	787
	podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	138	62	123	57
rozpoczęcia szkolenia		5 197	1 703	5 622	2 256
rozpoczęcia stażu		10 065	7 015	9 369	6 682

Źródło: opracowanie własne na podstawie załączników MRiPS-01

Tabela 8 Wybrane formy wsparcia dla długotrwale bezrobotnych

Formy wsparcia		2021		2022	
		ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Wyrejestrowani		33 664	17 423	33 208	17 419
podjęcia pracy		14 841	8 009	13 775	7 750
podjęcia pracy niesubsydiowanej		12 812	7 087	12 015	6 944
podjęcia pracy subsydiowanej		2 029	922	1 760	806
W tym:	prac interwencyjnych	531	312	521	298
	robót publicznych	314	120	265	121
	podjęcia działalności gospodarczej	494	198	401	164
	podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	44	22	48	17
rozpoczęcia szkolenia		1 798	765	1 881	974
rozpoczęcia stażu		3 306	2 399	2 814	2 096

Źródło: opracowanie własne na podstawie załączników MRiPS-01

3 Długotrwale bezrobotni według zawodów

Sytuacja długotrwale bezrobotnych jest spowodowana bardzo indywidualnymi czynnikami, chociaż zauważalne są pewne kluczowe cechy. Są to wykształcenie (niskie), wiek (osoby starsze), ale również zdrowie, sytuacja rodzinna czy losowa człowieka. Tabela 9 przedstawia zawody, jakie wykonywali długotrwale bezrobotni przed rejestracją lub jeśli nie pracowali, jakie zawody wynikają z ich wykształcenia. Najwięcej długotrwale bezrobotnych pracowało w zawodzie sprzedawcy, kucharza, pomocnika robotnik budowlanego czy robotnika gospodarczego. Należy zwrócić uwagę, że wśród ogółu osób bezrobotnych znaczna część została zarejestrowana w tych samych zawodach. Jednocześnie długotrwale bezrobotni stanowią ponad połowę zarejestrowanych w tych zawodach. Warto dodać, że do większości z wykonywanych zawodów niepotrzebne jest wyższe wykształcenie. Jednakże w tej grupie znalazły się też 2 zawody, w których jest ono niezbędne: specjalista administracji publicznej oraz pedagog. Należy jednak zaznaczyć, że największą grupą osób wśród długotrwale bezrobotnych pozostawali ci, którzy nie posiadali żadnego zawodu, było ich ponad 8 tys., co stanowiło 64,2% ogółu bezrobotnych bez zawodu.

Tabela 9 Zawody z najwyższą liczbą długotrwale bezrobotnych w województwie lubelskim w 2022 r.

Zawód	Ogółem bezrobotni	Ogółem długotrwale bezrobotni	% długotrwale bezrobotni do ogółem
Bez zawodu	12 774	8 198	64,2
Sprzedawca	4 073	2 635	64,7
Kucharz	1 934	1 321	68,3
Pomocniczy robotnik budowlany	1 495	913	61,1
Robotnik gospodarczy	1 039	726	69,9
Ślusarz	1 088	693	63,7
Murarz	828	578	69,8
Technik ekonomista	876	561	64,0
Krawiec	765	551	72,0
Fryzjer	867	532	61,4
Mechanik pojazdów samochodowych	907	471	51,9
Technik mechanik	731	465	63,6
Cukiernik	635	458	72,1
Sprzątaczką biurowa	535	384	71,8
Pomocniczy robotnik w przemyśle przetw.	498	334	67,1

Zawód	Ogółem bezrobotni	Ogółem długotrwale bezrobotni	% długotrwale bezrobotni do ogółem
Specjalista administracji publicznej	530	310	58,5
Piekarz	501	304	60,7
Magazynier	577	280	48,5
Stolarz	430	257	59,8
Pedagog	410	250	61,0
Tokarz w metalu	357	240	67,2

Źródło: Załącznik nr 1 do sprawozdania MRiPS 0-1 za 2022

Także w tabeli 10, gdzie zaprezentowane analogiczne zestawienie w podziale na kobiety, dominują osoby nie posiadające profesji. Natomiast na szczycie rankingu zawodów znajduje się zawód sprzedawcy oraz kucharza. Większość z zarejestrowanych w tych profesjach stanowią kobiety. Pozostałe zawody, które można byłoby nazwać bardziej kobiecymi - np. krawiec, fryzjer, szwaczka ręczna czy też pracownik utrzymania czystości (sprzątaczką). Do wykonywania większości zawodów (wskazanych w tabeli) wystarczało posiadanie wykształcenia średniego/policealnego i średniego zawodowe/branżowego II stopnia lub zasadniczego zawodowego/branżowego I stopnia. Chociaż także tutaj znalazły się osoby zawodami z wyższym wykształceniem takie jak: pedagog, specjalista administracji publicznej.

Tabela 10 Zawody z najwyższą liczbą długotrwale bezrobotnych kobiet w województwie lubelskim w 2022 r.

Zawód	Ogółem bezrobotne kobiety	Długotrwale bezrobotne kobiety	% długotrwale bezrobotnych kobiet do ogółem bezrobotnych kobiet
bez zawodu	6 748	4 858	72,0
Sprzedawca	3 571	2 343	65,6
Kucharz	1 487	1 088	73,2
Krawiec	758	546	72,0
Fryzjer	834	517	62,0
Technik ekonomista	726	482	66,4
Cukiernik	558	409	73,3
Sprzątaczką biurowa	519	376	72,4
Pedagog	372	227	61,0
Specjalista administracji publicznej	388	226	58,2
Kelner	320	204	63,8
Pomoc kuchenna	303	200	66,0

Zawód	Ogółem bezrobotne kobiety	Długotrwale bezrobotne kobiety	% długotrwale bezrobotnych kobiet do ogółem bezrobotnych kobiet
Technik prac biurowych	287	199	69,3
Szwaczka ręczna	312	191	61,2
Robotnik gospodarczy	246	175	71,1
Technik żyw. i usług gastronomicznych	311	173	55,6
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	250	171	68,4
Pomocniczy robotnik w przemyśle przetw.	230	168	73,0
Pakowacz ręczny	251	166	66,1
Technik usług kosmetycznych	229	156	68,1

Źródło: Załącznik nr 1 do sprawozdania MRiPS-01 za 2022

4 Podsumowanie

Długotrwale bezrobotni to grupa, którą ze względu na swoją specyfikę bardzo trudno jest zaktywizować czy to ogólnie w kraju czy też na poziomie województwa. Grupa ta stanowi spore wyzwanie dla powiatowych urzędów pracy. Częściej długotrwale bezrobotne są kobiety, zarówno w kraju, jak i w województwie lubelskim. Czynniki jakie jeszcze determinują bezrobocie długotrwale to wiek, wykształcenie, staż pracy, doświadczenie zawodowe, a częściej jego brak, miejscem zamieszkania. Dodatkową przyczyną jest m.in. brak chęci do zaprowadzenia zmian w swoim życiu, gdyż jeśli takie osoby pozostają długo poza rynkiem pracy to często nie mają motywacji, żeby na niego wrócić. Ich kwalifikacje stają się przestarzałe i niedopasowane do współczesnego rynku pracy. Takie osoby są mniej mobilne - jeśli chciałby znaleźć pracę to najlepiej w tym mieście, w którym mieszkają albo chociaż powiecie, co czasem jest wręcz niemożliwe (np. ze względu na brak dużej liczby pracodawców). Trudną do zbadania pozostaje także kwestia szarej strefy, gdzie część osób długotrwale bezrobotnych, może pracować, ale bez umowy, a pozostają w rejestrach urzędów pracy tylko z powodu potrzeby posiadania ubezpieczenie zdrowotnego. Sytuacja ta być może się zmieni. Od jakiegoś czasu mówi się o zmianach w ustawie o promocji

zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w kontekście braku powiązania rejestracji w urzędzie pracy z posiadaniem ubezpieczenia. To według niektórych w dużej mierze zmniejszyłoby bezrobocie, w tym długotrwałe, ponieważ klientami urzędów pracy przestałyby być osoby, które pracy rejestrowanej nie oczekują i nie chcą się aktywizować, przy czym należy podkreślić różne powody takiego stanu rzeczy. Oznacza to, że w urzędach pozostaje obecnie istotna część osób, które należy próbować aktywizować, mimo ich niewielkich chęci na jakąkolwiek zmianę swojej sytuacji.

W województwie lubelskim spory problem w zaktywizowaniu osób długotrwałe bezrobotnych stanowić może jego rolniczy charakter, jak również brak przemysłu, a co za tym idzie brak miejsc pracy i nowych inwestycji (szczególnie w rejonach z wysoką stopą bezrobocia). W obecnej sytuacji o takie inwestycje może być jeszcze trudniej ze względu na prawdopodobny kryzys energetyczno-gospodarczy. Warto także podkreślić, że postępująca cyfryzacja i automatyzacja pracy mogą wypierać z rynku osoby o najbardziej popularnych oraz najstarszych kompetencjach i kwalifikacjach.